

Ontwikkeling eikenprocessierups vol in beeld

Langere en preciezere bestrijding met de webcam

Voorheen was het zo dat het moment waarop de eerste eikenprocessierups uit zijn ei kroop, het startsein was van het bestrijdingsseizoen. Agrifirm Plant maakt nu afzonderlijke beeldopnamen van de ontwikkelstadia in vier regio's binnen Nederland, want in de ene regio komen de rupsen eerder uit hun ei dan in de andere. De opnamen gebeuren met een webcam. De beeldinformatie wordt binnenkort, samen met een bestrijdingsadvies, een betaalde dienst voor gemeenten en andere beheerders van openbaar groen.

Auteur: Santi Raats

Het eerste moment waarop eikenprocessierupsen uit hun ei komen, is erg lastig waar te nemen omdat de rupsen zich boven in de boomtoppen bevinden. Hierdoor bestaat de kans dat pas laat wordt gesignaleerd dat de rupsen uit het ei komen, waardoor de bestrijding ook later begint. Om volgens de zorgplicht burgers maximaal te informeren en daarmee gezondheidsrisico's uit te sluiten is het voor een gemeente belangrijk te weten wanneer een eikenprocessierupsplaaag zich aandient.

Om beter en nauwkeuriger te kunnen voorspellen waar en wanneer de eikenprocessierups zich aandient, heeft Agrifirm Plant een beslissingsondersteunend systeem (BOS) ontwikkeld. Daarvoor hangen er sinds dit voorjaar webcamera's boven eipakketten van eikenprocessierupsen in vier regio's van Nederland. De webcamera's zijn van het softwarebedrijf Bodata. Bodata levert aan land- en tuinbouwcoöperatie Agrifirm Plant een constante toevoer van beeldmateriaal en een rekenmodel, ingevuld met omgevingsfactoren zoals de ontwikkeling van de boom. Met name is het belangrijk te weten wanneer er blad aan de bomen verschijnt, want dat is het voedsel van de eikenprocessierups. Agrifirm Plant beschrijft het

beeldmateriaal en voegt er een bestrijdingsadvies aan toe. Gemeenten kunnen dit informatiepakket in de toekomst kopen.

Pilot

Sinds april is er een pilot aan de gang waar aan acht gemeenten in Zuid-, West- en Oost-Nederland deelnemen. Dat wil zeggen dat zij de

webcaminformatie van Agrifirm Plant ontvangen. Het doel is om te bekijken of er efficiënter bestreden kan worden door de inzet van webcams. Peter Swinkels werkt samen met collega Harry Roerink aan dit project. Hij is bij Agrifirm Plant de contactpersoon in deze pilot. 'De eikenprocessierupsen komen niet op hetzelfde ogenblik uit in Nederland,' verklaart hij. 'Dat komt door de temperatuursverschillen die er toch per breedtegraad zijn, maar ook door plaatselijke weersomstandigheden. Omdat we met de webcambeelden heel gedetailleerde informatie kunnen verstrekken, kunnen beheerders over een langere periode bestrijden, maar ook kunnen zij gericht bestrijden. Samen met groenaanemers PPD en Koppert heeft Agrifirm Plant ervaring opgedaan om op basis van ontwikkelingsstadia nematoden of een bacteriepreparaat toe te passen. Agrifirm Plant koppelt de informatie over de precieze ontwikkeling van de eikenprocessierups in een regio aan weerbericht en weersvoorspellingen en voegt daar bestrijdingsadviezen aan toe. Dit fotomateriaal gebruikt Agrifirm Plant om de ontwikkeling van de eikenprocessierups op een bepaald moment ter uitleg te illustreren. Door deze veelzijdige informatie krijgen beheerders op een presentatiebladje aangeboden wat op dat moment de best toe te passen bestrijdingsmethode is. Nematoden moet je bijvoorbeeld niet spuiten wanneer het buiten beneden de tien graden is en een bacteriepreparaat spuiten zolang er nog geen blad aan de boom zit, heeft weinig zin.'

'In september wordt de webcammethode gepresenteerd in Haaren en Opheusden'

Zo lang mogelijk preventief bestrijden

Preventief bestrijden is goedkoper dan curatief bestrijden, volgens Agrifirm Plant. Zij bedoelen daarmee: wanneer de eikenprocessierupsen wel uit het ei zijn, maar nog geen brandharen hebben, zijn ze nog niet gevaarlijk voor de volksgezondheid. De rupsen kan men dan bestrijden met nematoden en het bacteriepreparaat *Bacillus thuringiensis* (Bt). Deze methoden zijn relatief eenvoudig. 'We willen beheerders helpen om zo lang en doelgericht mogelijk te bestrijden in de preventieve fase. Dat is goedkoop, maar minimaliseert ook het risico op ongevallen.'

Toepassing preventieve bestrijding

Nematoden worden door middel van water vanuit een spuitwagen op de eikenprocessierupsen gespoten. Het voordeel van nematoden is dat zij selectief eikenprocessierupsen uitschakelen. *Bacillus thuringiensis* wordt eveneens met water opgespoten, maar heeft pas een groot effect wanneer er blad aan de boom zit waar het aan blijft kleven. Rupsen die later uit het ei komen dan ten tijde van de spuitronde, eten hiervan en sterven alsnog door *Bacillus thuringiensis*. 'Omdat blad enkele dagen tot weken later aan de boom verschijnt dan de eerste rupsen uit het ei komen, kan men het beste vanaf het eerste moment bestrijden met nematoden en een spuitronde later, wanneer er blad is, *Bacillus thuringiensis* inzetten,' aldus Swinkels. Het bacteriepreparaat is helaas niet selectief voor alleen eikenprocessierupsen. Er zijn ook andere rupsensoorten die daarvoor het loodje leggen. Daarom kan men beter blijven bestrijden met nematoden in gebieden waar beschermde vlindersoorten voorkomen.

Kostenplaatje

Na de derde vervellingsfase, L3, krijgt de eikenprocessierups de irritatie veroorzakende brandharen. Nematoden en *Bacillus thuringiensis* zijn geschikt voor bestrijding van respectievelijk fase L1 - L2 en L3 - L4. Deze methoden zijn goedkoop in vergelijking tot in latere fasen het wegzuigen of wegbranden van de nesten. Dat zijn kostbaardere methoden omdat zij veel manuren kosten. Swinkels: 'Dit past niet bij gemeenten die overlast van EPR en budgetoverschrijding willen voorkomen.'

Peter Swinkels

Stappenplan

Het pilotproject is dit voorjaar gestart bij acht gemeenten. Wekelijks ontvangen al deze partijen een digitale nieuwsbrief van Agrifirm Plant met daarin relevante beelden van de rups- en boomontwikkeling, weersinformatie en een beheer-/bestrijdingsadvies. De rupsen zijn inmiddels overal al uitgekomen. De weeromstandigheden bepalen nu voor een groot deel wanneer een behandeling uit te voeren. Swinkels: 'In mei en juni willen we dat de aannemers gaan schouwen of de behandelde objecten effectief bestreden zijn. In augustus gaan we de resultaten evalueren en beoordelen. We kunnen daarna het product verder verbeteren. In september willen we de bestrijdingsstrategie met behulp van de webcamera presenteren op de kennismiddagen Openbaar groen in Haaren en Opheusden.'

Stuur dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-3916>

Harry Roerink